



Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince T.C. Dışişleri Bakanı Hakan FİDAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
24.06.2024

Saygılarımla.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

Bakanlığınız tarafından Çin Dışişleri Bakanlığının daveti üzerine gerçekleştirilen 3-5 Haziran 2024 tarihli Çin gezisindeki ziyaret programına Doğu Türkistan Bölgesi dahil edilmiş, ancak Uygur Türklerinin yaşadıkları sorunların yerinde tespitinden ziyade bu ziyaret turistik gezi görüntüsünde gerçekleştirilmiştir. Sürekli Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından eleştirilen ve gündemde tutulan insanlık suçlarının yaşandığı "eğitim kampları" Bakanlığınız programında yerinde ziyaret edilmemiş, soydaşlarımızın alıkonulduğu soykırım kampları görmezden gelinmiştir, Doğu Türkistan'daki yerleşim yerlerinden camilere varıncaya kadar yaşanan asimilasyonla ilgili herhangi bulgu ve olaya değinilmemiş, Batı ülkeleri kadar dahi konuya müdahil olunmamış, Uygur Türkleriyle ise Çinli yetkililerin izin verdiği ölçüde temas kurulmuştur. Söz konusu bu ziyaret Çinli yetkililere Doğu Türkistan'da yaşanan soykırıma ve asimilasyon politikaları noktasında daha çok cesaret vermiştir.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde;

- 1) Çin ile ilişkilerimizde iki ülke arasındaki dış politikayı Çin'le olan dış ticaretimiz mi belirlemektedir? Bakanlığınızın Doğu Türkistan'da soydaşlarımızı önceleyen politikaları bulunmakta mıdır? Bulunmaktaysa neden Çin ziyaretinde Uygur Türklerinin yaşadığı dram gündeme getirilmemiştir?
- 2) Uygur Türklerinin yaşadığı soykırım, Batı ülkelerinin elinde Çin'e karşı koz olarak kullanılmaktayken bu hassas meselenin Avrupa ve Amerika'nın oyuncağı edilmesine müsaade edilmiştir? Uygur Türklerine karşı samimiyetleri belli olmayan Batı ülkeleri yerine neden kendi soydaşlarımızın haklarının savunulması yönünde bayraktarlık yapamıyoruz? Türkiye'nin Çin'e karşı elini kolunu bağlayan sebepler ve gerekçeler nelerdir?
- 3) Niçin Çin ziyaretinde dünya gündeminde yer alan "eğitim kampları" ziyaret edilmemiş, sorun yerinde gözlemlenmemiştir? Niçin istihbarat bilgileri doğrultusunda Uygur Türklerinin yaşadığı asimilasyon politikaları yerinde saptanmamış, neden bu konu Bakanlığınız tarafından Çinli yetkililere aktarılmamıştır? Çinli yetkililerin konuyla ilgili görüşleri alınmamış, Türk tezleri savunulmamıştır?

**Lütfü TÜRKKAN**

Kocaeli Milletvekili

- 4) Neden Türkiye Cumhuriyeti'nin soydaşlarımızdan yana tavrı Çin ziyaretinde gösterilmemiştir? 3 günlük Çin programı Uygur Türkleri konusunun gündeme gelmesi için yetersiz mi gelmiştir?
- 5) Çinli yetkililerle gerçekleştirilen görüşmelerde Çin tarafından Uygur Türklerine yönelik olan yaklaşımları gündeme getirilmiş midir? Bu konuda Çinli yetkililere Türkiye'nin hassasiyetleri sunulmuş mudur?
- 6) 2030 itibariyle kurulacak yeni ticaret rotalarıyla dünyadaki Çin hakimiyeti kırılmak istenmektedir. Hindistan üzerinden Avrupa'ya ulaşacak olan yeni bir ticaret rotası belirlenmiştir. Batı'nın ticari olarak Çin'e olan bağlılığını azaltacak bu hamleye karşı Çin tarafının Türk tarafından herhangi bir beklentisi ve isteği bulunmakta mıdır? Oluşacak yeni ticaret düzeni hakkında Bakanlığınızın Türkiye'nin çıkarlarını şimdiden gözetecek dış politikası bulunmakta mıdır?